

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти

сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра світової економіки

**ДИПЛОМАТИЧНА ТА КОНСУЛЬСЬКА
СЛУЖБА/
DIPLOMATIC AND CONSULAR SERVICE**

**ПРОГРАМА/
COURSE SUMMARY**

Київ 2022

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автор: Бохан А.В. д-р. екон. наук, доцент

Програму розглянуто і затверджено на засіданнях: кафедри світової економіки від 15 лютого 2022 р., протокол № 8.

Рецензенти:

Калюжна Н.Г. д-р. екон. наук., проф.

Кириченко О. П. – Завідувач Центру професійної підготовки
Дипломатичної академії України імені Геннадія Удовенка при
Міністерстві закордонних справ України

Дугінець Г.В, д-р екон. наук, професор – завідувач кафедри
світової економіки

Кравченко А.А., д-р філос. наук, професор – завідувач кафедри
філософії, соціології та політології

**ДИПЛОМАТИЧНА ТА КОНСУЛЬСЬКА СЛУЖБА/
DIPLOMATIC AND CONSULAR SERVICE**

**ПРОГРАМА/
COURSE SUMMARY**

Автор: БОХАН Аліна Василівна

ВСТУП

Програма дисципліни «Дипломатична та консульська служба» складена відповідно до освітньо-професійних програм підготовки студентів освітнього ступеня «бакалавр»: галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», освітніх програм: «Міжнародний бізнес», «Міжнародна торгівля», «Міжнародний маркетинг»; галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 052 «Політологія», освітньої програми «Політологія міжнародних відносин». Програму підготовлено відповідно до Стандартів вищої освіти України із зазначених спеціальностей та відповідних освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів ДТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Дипломатична та консульська служба» є набуття комплексних знань щодо розуміння сутності, закономірностей та умов розвитку сфери дипломатичної діяльності, системного формування практичних навичок їх використання.

Завданням вивчення дисципліни «Дипломатична та консульська служба» є:

- розуміння специфіки розвитку дипломатичної та консульської служби в умовах глобалізації;
- опанування нових термінів, понять і категоріального апарату з дисципліни;
- пізнання особливостей організації діяльності та функціонування консульських установ;
- розуміння порядку встановлення дипломатичних та консульських відносин між країнами;
- ознайомлення із нормативно-правовим аспектом забезпечення функціонування дипломатичної служби;
- оволодіння новими технологіями ведення переговорів, дискусій та розвитку міжнародного діалогу;
- створення належного підґрунтя для використання здобутих теоретичних знань у практичній діяльності.

Предметом вивчення дисципліни «Дипломатична та консульська служба» є організація роботи дипломатичної та консульської служби як соціально-правового та економічного механізму, особливості розвитку державних

органів у сфері міжнародних відносин, а також методи та інструменти реалізації покладених на них функцій.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Знання:

- понять, категорій і термінів, які характеризують особливості сфери дипломатичної діяльності;
- витоків зародження, генези формування і розвитку дипломатичної та консульської служби;
- нормативно-правових аспектів забезпечення дипломатичних відносин;
- принципів, форм організації та методів роботи дипломатичної служби;
- моделей дипломатії, практики їх застосування в різних країнах в умовах викликів і загроз глобалізації;
- механізмів функціонування дипломатичних представництв;
- напрямів діяльності та організаційної структури МЗС України.

Вміння:

- застосовувати комплексний підхід до визначення ролі дипломатії в міжнародній сфері політики, економіки, права, торгівлі;
- аналізувати сучасні тенденції розвитку дипломатичної та консульської служби на основі вітчизняного та зарубіжного досвіду;
- характеризувати функції дипломатичних представництв у налагодженні та розвитку зв'язків із зарубіжними партнерами;
- аналізувати дипломатичну діяльність акторів міжнародних відносин у процесах двосторонніх і багатосторонніх перемовин;
- кваліфіковано вести дискусію та аргументовано розв'язувати проблеми у сфері міжнародних економічних відносин;
- ідентифікувати проблеми в багатосторонній дипломатії та діяльності міжнародних організацій;
- розвивати професійні навички проведення ефективних і конструктивних переговорів, заохочення розвитку міжнародного діалогу;
- здійснювати організацію процесу формування інформаційного забезпечення в діяльності дипломатичних і консульських служб.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Дипломатична та консульська служба» як *обов'язкова компонента* освітньої програми для спеціалізацій: «Міжнародний бізнес», «Міжнародна торгівля», «Міжнародний маркетинг»; *вибіркова компонента* освітньої програми для спеціалізації «Політологія міжнародних відносин»— забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими

компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідними освітньо-професійними програмами:

«Міжнародний бізнес» (ОС бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	1-14
5	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-14
9	Уміння бути критичним та самокритичним.	3-5, 7-14
10	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	1-14
12	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	1-14
13	<i>Здатність продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість.</i>	3,4,5,7,11,12,14
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
2	Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.	1-5,7,11-14
10	Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.	1,2,4-9,14
11	Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків	4,11,12,14
12	Здатність використовувати нормативно-	2-8,12,13

	розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.	
13	Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.	5-9,12,13
16	Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.	1,4,5,7,10, 14
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
6	Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.	3,4,5,7,10
13	Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.	1,4,11,12,14
15	Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.	1-9
17	Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.	4-10,12
20	Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.	3,4,12,14
26	<i>Забезпечувати дотримання законодавства з питань митної справи, заходів тарифного та нетарифного регулювання ЗЕД при здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів.</i>	5-9,12,13

«Міжнародна торгівля» (ОС бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
3	Здатність навчатися та бути сучасно навченим.	14
5	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1,3,4,13,14
9	Уміння бути критичним та самокритичним.	4,5-8,14
10	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	1-14
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
8	Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.	1,3-12
10	Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.	2-10
12	Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.	2-9,12,13
13	Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.	5,7,10,14
15	Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.	1 - 10
16	Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.	1-14
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
1	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.	2-12,14
5	Володіти навичками самоаналізу	

	(самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.	1-14
17	Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.	5,7,12

«Міжнародний маркетинг» (ОС бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
3	Здатність навчатися та бути сучасно навченим.	14
5	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1,3,4,13,14
9	Уміння бути критичним та самокритичним.	4,5-8,14
10	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	1-14
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
8	Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.	1,3-12
10	Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.	2-10
12	Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.	2-9,12,13
13	Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.	5,7,10,14

15	Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.	1 - 10
16	Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.	1-14
18	<i>Здатність забезпечувати процес організації товарної, цінової, збутової та комунікаційної політики підприємства на зарубіжних ринках.</i>	4, 5
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
1	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.	2-12,14
5	Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.	1-14
17	Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.	5,7,12

«Політологія міжнародних відносин» (ОС бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК04	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	1,4,10,14
ЗК07	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу	3-9,12

	і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
СК03	Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.	1-14
СК06	Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.	2-9,12
СК10	<i>Здатність розуміти міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.</i>	5,10,12,14
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
РН02	Вільно спілкуватися державною та однією з іноземних мов усно і письмово у професійній діяльності.	1-14
РН08	Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.	1-14
РН11	Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.	1-14
РН16	Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.	1-14

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни

«Дипломатична та консульська служба». Теоретичні засади дипломатії

Мета, предметі завдання вивчення, структура дисципліни «Дипломатична і консульська служба», її місце серед інших дисциплін у галузі знань міжнародних відносин. Значення у підготовці висококваліфікованих фахівців. Логіка викладання, інформаційно-методичне та інтерактивне забезпечення дисципліни. Дипломатична терміносистема.

Поняття «дипломатія». Елементи дипломатичного дискурсу. Предмет і об'єкт дипломатії. Функції, методи, інструменти і моделі дипломатії. Суб'єкти дипломатії. Характер і специфіка дипломатії. Дипломатична мова і стиль.

Історія дипломатичної служби. Посли, легати, нунції, посланники, повірені у справах. Дипломатична еліта. Дипломатія як мистецтво переговорів. Дипломатія в розвитку міжнародної політики, економіки, торгівлі та права.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4.

Додатковий: 8,11,14,15,16,18,20,28.

Інтернет-ресурси: 36, 37,38,43,44,49,51,54.

Тема 2. Концептуалізація та правова регламентація дипломатії

Концепт дипломатії у зовнішній політиці. Вестфальський мир (1648 р.). Вестфальська система міжнародних відносин. Віденський регламент (1815 р.). Конгреси Священного Союзу. Аахенський протокол (1818 р.). Віденська конвенція про дипломатичні зносини (1961 р.). Віденська конвенція про консульські зносини (1963 р.). Конвенція про спеціальні місії (1969 р.). Віденська конвенція про представництво держав у їхніх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру (1975 р.). Віденська конвенція про право міжнародних договорів (1986 р.). Дипломатія «умиротворення».

Право зовнішніх зносин як галузь міжнародного права. Дипломатичне право. Консульське право. Право спеціальних місій. Дипломатичне право міжнародних організацій. Дипломатичні документи. Міжнародна ввічливість. Міжнародні гарантії.

Нормативно-правове забезпечення діяльності української дипломатичної та консульської служби. Конституція України. Закони України: «Про дипломатичну службу», «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики», «Про національну безпеку». Форма контракту про проходження дипломатичної служби.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4.

Додатковий: 9,11,12,20,23,28.

Інтернет-ресурси: 36,37, 38,39,40,49,54.

Тема 3. Елементи дипломатичної архітекτονіки

Поняття «дипломатичної архітектоніки» та характеристика елементів. Інституції формування, регламентування і контролю дипломатичної та консульської служби. Критерії дипломатії у сфері зовнішніх відносин/зносин.

Державні органи у сфері реалізації зовнішньополітичного курсу. Стратегічне проектування та удосконалення організації дипломатичної діяльності.

Центральні (внутрішньодержавні) органи зовнішніх відносин: зовнішньополітичного керівництва та спеціальні (галузеві, відомчі). Закордонні органи зовнішніх відносин: постійні, тимчасові.

Компетенції, завдання та функції Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України у сфері міжнародних відносин держави.

Система органів дипломатичної служби України: Міністерство закордонних справ (МЗС) України, Представництва МЗС України на території України, закордонні дипломатичні установи України. Принципи організації роботи дипломатичної служби України. Державні підприємства при МЗС України.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4.

Додатковий: 9,15,22,25,26,28,29,35.

Інтернет-ресурси: 38,39,42,43,44,46,49,52,53,57.

Тема 4. Встановлення і координація дипломатичних відносин

Встановлення дипломатичних відносин (обмін нотами, спеціальні угоди, спільне комюніке, декларація, протокол). Теорії визнання: декларативна, конститутивна. Форми визнання. Формування взаємин країн на принципах: суверенної рівності, взаємоповаги, територіальної цілісності і невтручання у внутрішні їх справи відповідно до Статуту ООН. Встановлення дипломатичних відносин України з іншими державами.

Особливості координації дипломатичних відносин. Умови для відкриття дипломатичних представництв: ієрархія та акредитація в країнах перебування. Призначення глави дипломатичного представництва. Агреман. Персона грата. Персона нон грата. Вірчі грамоти та процедура їх вручення. Вступ на посаду співробітників диппредставництва.

Розрив дипломатичних відносин. Інструменти дипломатичного реагування. Відкликання послів «для консультацій». Способи врегулювання та поновлення дипломатичних відносин.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4

Додатковий: 9,10,12,18,22,29,35

Інтернет-ресурси: 36,37,38,43,44,49,54,57,58.

Тема 5. Функціонування дипломатичних представництв

Поняття «дипломатичне представництво». Міжнародно-правові акти врегулюванні діяльності дипломатичних представництв. Види дипломатичних

представництв: посольство/амбасада(нунціатура); місія (інтернунціатура); постійне представництво при міжнародних організаціях; інші назви.

Основні функції дипломатичних представництв: політична, інформаційна, переговорна, організаційна, економічна, екологічна, захисна. Вимоги до диппредставництва у відповідності до протоколу. Організаційна структура посольств. Працівники дипломатичної служби. Категорії дипломатичних посад. Дипломатичні ранги. Умови вступу, проходження (ротації) і припинення дипломатичної служби. Персонал дипломатичних представництв. Дипломатичний службовець. Контракт про проходження дипломатичної служби.

Дипломатичний корпус. Дуаен. Дипломатичні асоціації. Дипломатичні клуби. Захист і охорона дипломатичних представництв. Комплексна безпека дипломатичних установ України за кордоном.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4.

Додатковий: 6,9,12,13,15,18,28.

Інтернет-ресурси: 36,40,43,44,45,46,49,51,54,57.

Тема 6. Дипломатичні привілеї та імунітети

Генезис інституту «дипломатичних привілеїв та імунітетів». Інтерпретація засад теорій: екстериторіальності, представництва, дипломатичних функцій, суверенного імунітету держав. Принципи дипломатичних привілеїв та імунітетів: функціональної необхідності, представництва посольств і місій, взаємності згідно міжнародного і договірної права. Регламентація норм привілеїв та імунітетів. Конвенція про запобігання і покарання злочинів проти осіб, які користуються міжнародним захистом, у тому числі дипломатичних агентів.

Класифікація дипломатичних привілеїв та імунітетів. Привілеї та імунітети співробітників і персоналу диппредставництва. Недоторканість службових приміщень і приватних резиденцій дипломатів. Засоби пересування дипломатичних представництв.

Національні законодавства про привілеї та імунітети закордонних дипломатичних представництв. Відмова від привілеїв та імунітетів. Спеціальні режими дипломатичної пошти. Дипломатичний кур'єр. Дипломатичний агент: привілеї, імунітети.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4.

Додатковий: 6,9,12,13,18,28.

Інтернет-ресурси: 36,38,40,43,44,46,49,54,57.

Тема 7. Особливості консульської служби

Поняття «консульська служба». Консульський інститут. Дипломатичні та консульські відносини: спільне та відмінне. Умови встановлення консульських відносин. Консульська місія. Консульський статут. Консульський округ.

Види консульських установ. Генеральне консульство. Консульство. Віце-консульство. Консульські агентства. Консул. Консульський патент. Екзекватура. Консульський корпус. Консульська посадова особа. Консульський службовець. Персонал консульських установ. Штатні та нештатні/почесні консули.

Консульські функції. Цифрова трансформація консульських послуг. Консульська інформація. Консульський щит. Консульський захист. Консульський облік. Апостиль. Легалізація. Нотаріальні дії консульства. Консульська легалізація. Консульський збір. Витребування документів.

Традиції консульської служби України. Консульські установи України. Консульське агентство України. Консульський статут України. Функції консула щодо юридичних осіб і громадян України.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4.

Додатковий: 6,9,12,13,15,18,28.

Інтернет-ресурси: 36,38,40,44,46,47,49,51,54,55,57.

Тема 8. Консульські привілеї та імунітети

Інституту консульських привілеїв та імунітетів. Конвенції щодо консульських привілеїв та імунітетів. Види привілеїв та імунітетів у консульській практиці.

Привілеї та імунітети консульських посадових осіб: генерального консула, консула, віце-консула, консульського агента, проконсула, консульського стажиста. Консульські імунітети функціонального і службового характеру. Умови і причини обмеження консульських привілеїв та імунітетів. Імунітети від цивільної та адміністративної юрисдикції. Фіскальний імунітет.

Недоторканність консульських приміщень. Консульський архів документів. Режим почесних консульств. Привілеї та імунітети почесного консула. Захист консульських приміщень почесного консульства. Консульська валіза. Консульський кур'єр. Припинення консульських привілеїв та імунітетів. Зловживання привілеями та імунітетами.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4.

Додатковий: 6,12,13,18,28.

Інтернет-ресурси: 37,38,43,44,46,47,49,54,57.

Тема 9. Спеціальні місії у дипломатичних форматах

Поняття «спеціальні місії». Інститут спеціальних місій. Конвенція про спеціальні місії. Спеціальні місії: форма дипломатії, тимчасове представництво держави. Міжнародно-правові особливості регулювання місій adhoc.

Ознаки визначення спеціальної місії: суб'єктний, органічний, часовий, функціональний. Визначення статусу спеціальної місії: офіційний, державний, представницький, тимчасовий. Класифікація спеціальних місій за: видами дипломатії, напрямом діяльності, характером функціонування, ідентифікацією форм і особливостей, статусністю членів місії, обсягами привілеїв та імунітетів, предметно-суб'єктними критеріями.

Призначення глави і персоналу спеціальної місії. Засоби виконання спеціальних місій. Привілеї та імунітети спеціальних місій.

Спеціальні представники. Дипломатичні атрибути представницького мандату.

Секретні спеціальні місії. Миротворчі місії. Посли доброї волі. Посли миру.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4.

Додатковий: 9,10,11,12,13,18,28.

Інтернет-ресурси: 38,40,43,44,46,48,49,54,57.

Тема 10. Напрями розвитку дипломатії

Роль дипломатичної та консульської служби у розвитку традиційних і нових напрямів дипломатії. Культурна дипломатія. Публічна дипломатія.

Комерційна дипломатія. Бізнес-дипломатія. Торговельна дипломатія. Торговельно-економічні місії. Торговельні місії он-лайн. Торговельні представництва. Бізнес-місії. Комерційні місії. Ринкові місії. Торговий аташе. Торговий радник. Торговий представник.

Умови, специфіка та характер функціонування: екологічної дипломатії, енергетичної дипломатії, кліматичної дипломатії, експертної дипломатії.

Віртуалізація контенту дипломатії. Електронна дипломатія. Е-посольства. Цифрова дипломатія. Медіа-дипломатія. Web-дипломатія. Twitter-дипломатія. Інтерактивна комунікація у сфері дипломатичної і консульської служби.

Превентивна дипломатія. Кризова дипломатія. Військова дипломатія. Парадипломатія. Євроінтеграційна дипломатія. Логістика дистанційної дипломатії. Науково-технічна дипломатія.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4.

Додатковий: 5,10,12,13,19,24,25,27,28,29,30,34.

Інтернет-ресурси: 38,43,44,49,50,52,54,57,58.

Тема 11. Економізація зовнішньої політики і дипломатії

Поняття «економізація зовнішньої політики», «економізація дипломатії». Економічна дипломатія: сутність і види. Суб'єкти та об'єкти економічної дипломатії. Функції економічної дипломатії: представницька, аналітична, безпекова, посередницька, медіаційна, патронажна, інтервенційна, патерналістська, іміджева.

Макро- та мікроекономічна дипломатія.

Національна безпека та політичний контекст в економічній дипломатії. Роль державних інституцій у сфері економізації дипломатії. Інвестиційна дипломатія.

Зарубіжний досвід організації та розвитку економічної дипломатії. Пріоритети економічного напрямку в зовнішній політиці країн світу.

Система економічної дипломатії України. Економічний департамент МЗС України. Організація діяльності економічних підрозділів дипломатичних представництв України за кордоном. Дипломатичні механізми сприяння зовнішньоекономічній діяльності України та країн-членів ЄС.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4.

Додатковий: 7,17,18,19,30,34.

Інтернет-ресурси: 38,39,49,50,52,56,57,58.

Тема 12. Багатостороння дипломатія

Інститут постійних представництв при міжнародних організаціях. Класифікація міжнародних організацій. Структура та функції постійного представництва при міжнародних організаціях. Привілеї та імунітети постійних представництв при міжнародних організаціях.

Делегації в роботі сесії міжнародних організацій. Делегації спостерігачів в органах міжнародних організацій. Види міжнародних конференцій, нарад, конгресів, симпозіумів у дипломатичній практиці. Міжнародні конференції. Держави-учасниці міжнародних нарад і конференцій. Відкриття конференцій. Мова міжнародних форумів та механізми прийняття рішень.

Постійні представництва України при міжнародних організаціях. Місія України при НАТО. Постійне представництво України при ООН. Постійне представництво України при міжнародних організаціях у Відні. Постійне представництво України при Раді Європи. Постійне представництво України при ЮНЕСКО. Постійне представництво України при Європейському Союзу.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4.

Додатковий: 7,9,10,11,12,13,16,18,21,28,29.

Інтернет-ресурси: 36,37,38,40,43,44,46,49,52,54.

Тема 13. Паспортна та візова діяльність

Поняття «паспорт» Типи паспортів. Аплікант. Закордонний паспорт Службовий/офіційний паспорт. Дипломатичний паспорт. Глобальний рейтинг паспортів щодо свободи пересування світом громадян /Henley Passport Index.

Режим в'їзду в країнах світу. Поняття «візи». Візова політика країн світу. Візовий кодекс ЄС. Оформлення віз та відмова. Дипломатична віза. Службова віза. Ділова віза. Віза для науковців. Віза для представників засобів масової інформації. Віза для представників релігійних місій. Віза для гуманітарних місій. Віза для в'їзду з метою культурного та спортивного обміну. Віза для в'їзду з метою туризму. Приватна віза. Імміграційна віза. Віза для обслуговуючого персоналу транспортних засобів міжнародного сполучення. Транзитна віза.

Паспортно-реєстраційна система України. Паспортні послуги. Державна імміграційна служба України. Паспортний сервіс. Паспорт громадянина України. ID-картка. Закордонний паспорт. Біометричний паспорт. Посвідчення особи на повернення в Україну. Громадянство України. Функції закордонних дипломатичних установи щодо громадянства. Безвізові країни для України. Угода про реадмісію осіб між Україною та ЄС. Депортація. Екстрадиція.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4.

Додатковий: 9,12,28.

Інтернет-ресурси: 37,38,43,44,49,54,58.

Тема 14. Механізми професіоналізації дипломатії

Глобальне середовище дипломатичної взаємодії: можливості та виклики. Дипломатичні платформи у розвитку міжнародного діалогу. Клубний формат дипломатичних зустрічей. Зарубіжний досвід професіоналізації дипломатії.

Дипломатичний протокол та етикет. Переговори. Дипломатичні візити. Дипломатичні прийоми. Вербально-письмова дипломатія. Професійна культура дипломата. Нетворкінг у дипломатичній та консульській службі.

Сучасні вимоги до компетенцій фахівців у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики і дипломатичної служби. Центри професійного навчання та підготовки співробітників дипломатичної служби та інших державних службовців у сфері зовнішніх зносин у центральних органах виконавчої влади. Дипломатичні on-line-конференції, on-line-тренінги.

Реформування дипломатичної та консульської служби України. Місія та стратегічні пріоритети розвитку МЗС України. Департаменти МЗС України. Впровадження функціональної системи управління дипломатичною службою. Кадрова політика МЗС України. Рада експортерів та інвесторів при МЗС України.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3,4.

Додатковий: 7,8,12,14,17,25,26,28,29,31,32,33.

Інтернет-ресурси: 38,39,40,43,44,46,49,50,52,53,54,57,58.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Дипломатія: теорія, історія, практика: підручник /В.Г. Ціватий. Київ: Дип. акад. України при МЗС України, 2016. 396 с.
2. Дипломатична та консульська служба. Навч. посіб./ Я.Б. Турчин, О. Н. Горбач, Л. О. Дорош, О. Я. Івасечко, У.В. Ільницька. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 224 с.
3. Головченко В. Дипломатична історія України: підручник / В. Головченко, В.Матвієнко. Київ: Ніка-Центр, 2018. 420 с.
4. Панов А.В. Дипломатична і консульська служба: підручник. Ужгород: Аутдор-Шарк, 2015. 270 с.

Додатковий

5. Атаманенко А. Роль закордонних українців в публічній та культурній дипломатії: історичний і сучасний аспекти. Наукові записки Нац. ун-ту «Острозька академія». 2019. № 29. Сер. «Історичні науки». С. 54-65.
6. Адміністративно-правове регулювання охорони Національною гвардією України дипломатичних представництв іноземних держав / О.С. Конопляник, С.К. Гречанюк, В.О. Галай [Монографія]. Київ: ГО «Київський правозахисний альянс», 2016. 182 с.
7. Бохан А.В. Екологічна дипломатія в інтерактивній модальності глобалізації: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 456 с.
8. Бохан А.В. Екологічні застороги в дипломатії миру і торгівлі. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2017. №4 (93). С. 71-83.
9. Войціховський А.В. Міжнародне право: підручник: Харків: Харк. нац. ун-т внутрішніх справ, 2020. 543 с.
10. Григор О.О. Сучасні виміри дипломатії в умовах конфліктних і кризових ситуацій. Політикус. 2019. Вип. 2. С. 79-84.
11. Григор О.О. Ефективна дипломатія як чинник досягнення політичного консенсусу. Гілея: науковий вісник. 2015. Вип. 95. С. 356-360.
12. Дипломатична та консульська служба. Опорний конспект лекцій. /О.В. Кам'янецька. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 79 с.
13. Дипломатическая служба зарубежных стран: Учебник / Под ред. А.В. Торкунова, А.Н. Панова. М.: Аспект Пресс, 2019. 400 с.
14. Дипломатична та консульська служба у вимірі особистості. Київ: Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв. 2019. Ч. 2. 296 с.
15. Дипломатичний протокол та етикет: підручник / О.П. Сагайдак. 2-ге вид., оновл. і доповн. Київ: Знання, 2017. 326 с.
16. Дипломатія / Генрі Кіссінджер; пер. з англ. М. Гоцацюка, В. Горбатька. Київ: Вид. група. КМ-БУКС, 2020. 864 с.
17. Євроінтеграційні пріоритети національного бізнесу: монографія / за заг. ред. А.А. Мазаракі. Київ.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 672 с.
18. Зонова Т.В. Дипломатія: моделі, форми, методи: Учеб. для вузов. М.: Аспект Пресс, 2017. 348 с.

19. Калюжна Н.Г., Лежешько В.Г. Механізм урегулювання суперечок СОТ. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2019. № 4. С.5-15.
  20. Кудряченко А. Системна історія зовнішньої політики і дипломатії ХХ-ХХІ століть: міжнародно-політичний та інституціональний виміри. *Зовнішні справи*. 2016. №1. Політичні науки. С. 58-59.
  21. Лебедева О.В. Институты многосторонней дипломатии: учеб. пособие для вузов. М.: Аспект Пресс, 2019. 208 с.
  22. Мудренко Н. Механізми координації діяльності органів державної влади у сфері зовнішніх зносин: зарубіжний досвід. *Зб.наук. праць НАДУ*. 2020. Вип. 1. С. 41-47.
  23. Осташова В.О., Є.А. Липій Є.А. Конгреси Священного союзу як інструменти встановлення міжнародного правопорядку. *Часопис Київського університету права*. 2020. №2. С. 448-452.
  24. Піпченко Н., Макаренко Є., Рижков М. Цифрова дипломатія. Підручник. Київ: ВАДЕКС, 2019. 318 с.
  25. Рейтинг публічної дипломатії інституту світової політики. Київ: ІСП, 2020. 16 с.
  26. Реформування системи забезпечення зовнішніх зносин та дипломатичної служби України: аналіт. доп. / Веселовський А.І., Кононенко К.А., Александров О.С., Гончарук А.З., Цветков О.Г. К.: НІСД, 2015. 41 с
  27. Розумна О.П. Культурна дипломатія України: стан, проблеми, перспективи Аналітична доповідь: Київ: НІСД, 2016. 53 с.
  28. Українська дипломатична енциклопедія: у 5 томах. Харків: Фоліо, 2015.
  29. Українська призма: Зовнішня політика 2019. Аналітичне дослідження /ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2020. 390 с.
  30. Фліссак К.А. Економічна дипломатія у системі забезпечення національних інтересів України: монографія. Тернопіль: Новий колір, 2016. 812 с.
  31. Ціватий В.Г., Чекаленко Л.Д. Британська та американська системи підготовки дипломатів в умовах глобалізаційних змін: інституціональний досвід для української дипломатії. *Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського. Сер. «Історичні науки»*. 2019. №3. Т. 30 (69) С. 150-158.
  32. Чекаленко Л.Д. Діловий протокол та етикет: історія та сучасність: навч. Посібник. Київ: «LAT&K», 2019. 178 с.
  33. Чекаленко Л.Д. Професійна підготовка дипломатів, фахівців з міжнародних відносин. Київ: «LAT&K», 2019. 176 с.
  34. Шаров О.М. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи: монографія. Київ: НІСД, 2019. 560 с.
  35. Chekalenko L.D. Foreignpolicyof Ukraine. Ed. By Tsivatyi V.G. K: LAT&K, 2016. 294 p., 8 p. pic.
- Інтернет-ресурс*
36. Віденська конвенція про дипломатичні зносини(18.04.1961). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048#Text

37. Віденська конвенція про консульські зносини (24.04.1963). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047#Text
38. Закон України «Про дипломатичну службу» № 2449-VIII від 07.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text>
39. Закон України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики» №2411- VI від 01.07.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
40. Указ Президента України «Про Програму розміщення дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав і представництв міжнародних організацій в Україні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/517/94#Text>
41. Закордонні дипломатичні установи URL: <https://taxlink.ua/ua/analytics/bjudzetne-zakonodavstvo/zakordonni-diplomaticzni-ustanovi-ukraini/>
42. Державне підприємство «Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв». URL: http://gdip.com.ua/menus/view/Ukrayina_diplomaticzna
43. Дипломатичні місії України. URL: <https://www.wikiwand.com/uk/>
44. Дипломатія без кордонів. 2020. Вип. № 2(12). URL: http://gdip.com.ua/files/file/Diplomatic%20Ukraine/Journals/Diplomacy%20without%20Borders_12_Issue.pdf
45. Довідник «Дипломатичні представництва іноземних держав та представництва міжнародних організацій в Україні» (жовтень 2020 р.) URL: https://data.gov.ua/dataset/f21e0f08-7a60-4cff-887a-0db55f690637/resource/af495608-74ed-404e-a115-c8baf02e3e40/download/2020-10-26_dovydneyk.pdf
46. Довідник з протокольних питань. Київ: МЗС України. Департамент державного протоколу (березень 2019). 69 с. URL: <https://mfa.gov.ua>
47. Консульський статут України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127/94>
48. Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України та Організацією з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) про розміщення спеціальної моніторингової місії ОБСЄ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/975_026#Text
49. Міністерство закордонних справ України. URL: <http://mfa.gov.ua>
50. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>
51. Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин URL: <http://sshdir.org.ua/pro-tovarystvo/>
52. Науковий щорічник «Україна дипломатична». 2019. Вип. XX http://gdip.com.ua/files/file/Diplomatic%20Ukraine/Diplomatic_Ukraine_2019.pdf
53. Про затвердження Порядку ротації посадових осіб дипломатичної служби в органах дипломатичної служби: Наказ МЗС України від 18.10.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1274-18#n14>
54. Diplomatic International Portal. URL: <https://dip.org.ua/>
55. Directorate General for consular service. URL: <https://mfa.gov.ua/en/consular-affairs/directorate-general-consular-service>
56. Foreign service. URL: <https://www.britannica.com/topic/foreign-service>
57. ModernDiplomacy. URL: <https://moderndiplomacy.eu/category/business/economy/>

58. The Soft Power (Report 2019) URL: <https://softpower30.com/wp-content/uploads/2019/10/The-Soft-Power-30-Report-2019-1.pdf>

Курсивом у списку рекомендованих джерел позначено літературу, наявну у бібліотеці ДТЕУ.